

dosarul nr. 2ra-1399/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Lupașcu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Secrieru, Iu. Cotruță, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

07 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 51, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Carapișenco Raisa împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 51 cu privire la anularea ordinului, încasarea compensației, indemnizației pentru concediu nefolosit, salariului, plății salariale pentru reținerea ilegală a sumelor salariale și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 51 și a fost menținută hotărârea din 05 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

c o n s t a t ă

La 28 februarie 2019 Carapișenco Raisa a depus cerere de chemare în judecată împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 51 cu privire la anularea ordinului, încasarea compensației, indemnizației pentru concediu nefolosit, salariului, plății salariale pentru reținerea ilegală a sumelor salariale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că din 01 iunie 2012 a fost angajată în cadrul CCL nr. 51 în calitate de contabil cu salariul 1915, 60 de lei. A afirmat reclamanta că, în perioada de lucru a îndeplinit obligațiile funcționale fără careva obiecții din partea administrației.

La data de 28 noiembrie 2018, administratorul CCL nr. 51, în persoana Dragoniuc Aliona, a emis ordinul nr. 3 privind concedierea sa începând cu 13 decembrie 2018 din funcția de contabil, în legătura cu vârsta pensionară, drept temei făcând referire la art. 86 alin. (1) lit. y¹), fără a se indica actul legislativ.

A menționat că totodată, la data de 13 decembrie 2018, a fost admisă la locul de muncă, îndeplinind obligațiile de serviciu, ceea ce este demonstrat prin: extras din cont bancar, eliberat de BC „Moldova-Agroindbank” SA, la 13.12.2018; ordinele de plata nr. nr. 72 - 78, privind transferurile bănești din numele CCL nr. 51.

A invocat reclamanta că, la fel, la data de 14 decembrie 2018, din nou a fost admisă la locul de muncă, îndeplinind obligațiile de serviciu, ceea ce este

demonstrat prin: ordin de eliberare a numerarului nr. 62500 din 14.12.2018; Lista de plată nr. 11 pentru achitarea salariilor, întocmită la data de 14 decembrie 2018.

La data de 15 decembrie 2018 a fost informată să nu se mai prezinte la locul de muncă.

A recepționat ordinul de concediere la data de 02.01.2019, prin intermediul poștei.

Consideră reclamanta că acțiunile administrației CCL nr. 51 sunt ilegale fapt pentru care este nevoită să se adreseze la instanța judecătorească.

A relevat că potrivit art. 81 alin. (3) Codului muncii, contractul individual de muncă încetează în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) angajatorului, care se aduce la cunoștința salariatului, sub semnătură, cel târziu la data eliberării din serviciu, cu excepția cazului în care salariatul nu lucrează până în ziua eliberării din serviciu (absență nemotivată de la serviciu, privațiune de libertate etc.). Ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului cu privire la încetarea contractului individual de muncă trebuie să conțină referire la articolul, alineatul, punctul și litera corespunzătoare din lege.

Raportând normele invocate la situația sa, a invocat că angajatorul - pârât nu a respectat condițiile indicate în art. 81 alin. (3) Codului muncii, adică în conținutul ordinului contestat lipsește articolul, alineatul, punctul și litera corespunzătoare din lege. Or, lipsește trimiterea la actul legislativ concret care permite administratorului CCL nr. 51 să înceteze contractul individual de muncă.

Totodată, făcând presupunere că pârâtul a avut în vedere lit. (y¹) alin. (1) art.86 din Codul muncii, a menționat că ordinul nr. 3 din 28 noiembrie 2018 este ilegal și din alte considerente.

Astfel, a notat că potrivit art. 81 alin. (2) Codului muncii, în toate cazurile menționate la alin.(1), ziua încetării contractului individual de muncă se consideră ultima zi de muncă. Așadar, conform ordinului contestat s-a dispus concedierea sa începând cu 13.12.2018 însă, la caz, raporturile juridice cu CCL nr. 51 nu s-au încetat la data vizată, or reclamanta a continuat să-și exercite obligațiile de muncă în funcție de contabil și la data de 14.12.2018 și 15.12.2018. Prin urmare, raporturile juridice de muncă au continuat și după ultima zi de muncă. Rezultă că părțile nu au încetat raporturile juridice de muncă la data de 13.12.2018, dânsa a continuat să exercite obligațiile de muncă, ceea ce denotă că ordinul nr. 3 din 28 noiembrie 2018 a devenit caduc de drept, fără să producă în continuare efecte juridice pentru părți.

Consideră că în asemenea situație, ordinul nr. 3 din 28.11.2018 este nul și concedierea sa este ilegală.

Or, potrivit lit. y¹) alin. (1) art. 86 Cod muncii al RM, concedierea - desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată, se admite pentru deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limită de vârstă. Subliniază că lit. y¹) alin. (1) art. 86 Cod muncii fost introdusă prin Legea RM 188 din 21.09.17, M0364-370/20.10.17 . Însă, ea a fost angajată în calitate de contabil în anul 2012, pe un termen nedeterminat și la momentul angajării la muncă, deja deținea statut de pensionar pentru limita de vârstă.

În opinia reclamantei prevederile lit. y¹) alin. (1) art. 86 Cod muncii, în redacția Legii nr. 188 din 21.09.2017, nu puteau fi aplicabile de către pîrît, deoarece conform art. 73 alin. (3) Legii RM nr. 100 din 22.12.2017, MO din 12.01.2018, actul normativ produce efecte doar cît este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv. Adică, norma respectivă nu produce efecte juridice și nu-și schimbă drepturile și obligațiile părților raporturilor juridice de muncă care s-a creat pînă la intrarea ei în vigoare. A notat că, totodată, în temeiul alin. (4) art. 90 Codului muncii, în locul restabilirii la locul de muncă, solicită încasarea din contul pîrîtului a sumei în mărime de 5 746 lei, ce constituie compensație suplimentară (3 salarii medii lunare) pentru eliberarea ilegală de la locul de muncă.

A susținut reclamanta că, la fel, fiind restabilită la locul de muncă trebuie să - i fie achitat salariul pentru întreagă perioadă lipsei forțate de la locul de muncă, adică din 13.12.2018 - pînă la data adoptării hotărârii.

A solicitat reclamanta: anularea ordinului nr. 3 din 28 noiembrie 2018 emis de CCL nr. 51 cu privire la concedierea sa din funcție de contabil ca fiind ilegal; în temeiul alin. (4) art. 90 Codului muncii al RM în locul restabilirii la locul de muncă, încasarea din contul pîrîtului CCL nr. 51 sumei în mărime de 5 746 lei RM, ce constituie compensație suplimentară (3 salarii medii lunare) pentru eliberarea ilegală de la locul de muncă; încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu pentru perioada 13.12.2018, pînă la data adoptării hotărîrii în sumă de 21 071 lei, încasarea de la CCL nr. 51 în beneficiul său a sumei în mărime de 5292 lei - indemnizația pentru concediul nefolosit pentru perioada a. 2015-2018; încasarea de la CCL nr. 51 în beneficiul său a sumei salariului pentru perioada 01.12.2018 - 15.12.2018 în sumă de 958 lei; în temeiul alin. (2) art. 330 Codului muncii încasarea de la CCL nr. 51 în beneficiul său a sumei plății suplimentare pentru reținerea ilegală a sumelor salariale în sumă de 21 354,50 lei, încasarea de la CCL nr. 51 în beneficiul său a sumei în mărime de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru eliberarea ilegală de la locul de muncă; recuperarea din contul CCL nr.51 a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 de lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 decembrie 2019 acțiunea a fost admisă parțial. S-a anulat ordinul nr.3 din 28.11.2018 emis de CCL nr.51 cu privire la concedierea Raisei Carapișcenco din funcția de contabil CCL nr.51. În locul restabilirii la locul de muncă, în temeiul art.90 alin.(4) Codului Muncii, s-a încasat de la CCL nr.51 în beneficiul Raisei Carapișcenco suma de 5746 lei cu titlu de compensație, precum și suma de 958,4 lei cu titlu de salariu neachitat pentru perioada 01.12.2018-15.12.2018, suma de 5292 lei cu titlu de indemnizație pentru concediul nefolosit pentru anii 2015-2018, suma de 21 071 lei cu titlu de despăgubiri pentru lipsa forțată de la serviciu în temeiul art.90 alin.(2) lit.a) Codului muncii, suma de 5062, 82 lei cu titlu de prejudiciu în temeiul art.330 alin.(2) Codului muncii, suma de 3000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 3000 cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 44 130,22 lei. În rest, pretențiile s-au respins, ca neîntemeiate. S-a încasat de la CCL nr.51 în beneficiul statului suma de 1243,90 de lei cu titlu de taxe de stat.

La data de 03 ianuarie 2020 CCL nr.51 a depus cerere de apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii 05 decembrie 2019 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de CCL nr. 51 și a fost menținută hotărârea din 05 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Instanța de apel a stabilit că contrar art. 86 Codul muncii, ordinul nr. 3 din 28 noiembrie 2018 emis de CCL nr. 51 cu privire la concedierea Raisei Carapișenco din funcția de contabil nu conține actul legislativ, astfel, fiind încălcate prevederile art. 81 alin. (3) Codul muncii.

În consecință, în circumstanțele în care reclamanta Raisa Carapișenco a solicitat în temeiul alin. (4) art. 90 Codului muncii al RM în locul restabilirii la locul de muncă, încasarea din contul pârîului CCL nr. 51 a sumei în mărime de 5 746 lei, ce constituie compensație suplimentară (3 salarii medii lunare), Colegiul civil a reținut că prima instanță în mod just a admis solicitarea în speță.

Succesiv, în situația în care instanța a admis pretenția cu privire la ilegalitatea ordinului de concediere, subsecvent, instanța de fond în mod corect a încasat în temeiul art.90 alin.(2) lit.a) Codului muncii suma de 21 071 lei cu titlu de despăgubiri pentru lipsa forțată de la serviciu (salariul lunar a reclamantei de 1915,60 lei x 11 luni), în limita pretențiilor formulate.

Totodată Colegiul civil a constatat că pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond reprezentanții CCL nr.51 au recunoscut în mod expres faptul neachitării salariului pentru luna decembrie 2018, dar și compensației pentru concediu, în acest sens, reprezentanții CCL nr.51 au indicat că achitarea plăților restante va fi efectuată odată cu restituirea de către reclamantă a actelor și mijloacelor bănești, reținute ilegal de aceasta, după finalizarea dosarului penal.

Corespunzător, din considerente enunțate, în limita pretențiilor formulate, instanța de apel a reținut ca întemeiată soluția primei instanțe cu privire la încasarea din contul pârîului în beneficiul reclamantei a sumei de 5292 lei cu titlu de indemnizație pentru concediul nefolosit pentru anii 2015-2018 și suma de 958,4 lei cu titlu de salariu neachitat pentru perioada 01.12.2018-15.12.2018.

Potrivit art.329 Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Alineatul (2) din articolul menționat prevede că, prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți. Litigiile și conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluționează de instanța de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

În temeiul art.330 alin.(1) lit.b) Codul muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă.

În acest context, instanța de apel a reținut ca justă soluția primei instanțe care a admis parțial pretenția formulată, or suma plăților suplimentare urmează a fi calculată potrivit formulei din sumele reținute fără temei legal ce se cuvin

salariatului potrivit art.143 CM, în speță salariul reținut pentru perioada 01.12.2018-15.12.2018 și indemnizația pentru concediul nefolosit pentru anii 2015-2018, cu excepția sumelor achitate în temeiul art.90 CM. Astfel potrivit calculului, instanța a încasat suma de 5062, 82 lei cu titlu de prejudiciu în temeiul art.330 alin.(2) Codului muncii.

În baza art.art.329-332 Codul muncii, angajatorul este obligat să repare și prejudiciul moral cauzat salariatului, în legătură cu îndeplinirea de către aceasta a obligațiilor de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de dreptul de a muncii. Prin urmare, instanța de apel a susținut și concluzia primei instanțe, care a reținut ca întemeiată pretenția reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 3000 lei, în rest a respins ca neîntemeiată pretenția ce excede suma enunțată, or, în opinia instanței suma enunțată, constituie o satisfacție efectivă și echitabilă.

La 30 iulie 2020 Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 51, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, a declarat recurs împotriva deciziei din 09 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor judecătorești în partea anulării ordinului, dispunerii încasării din contul CCL nr. 51 în beneficiul Raisei Carpișcenco a despăgubirilor pentru lipsa forțată de la lucru în sumă de 21 071 de lei, a prejudiciului moral în sumă de 3 000 de lei, a compensației în locul restabilirii la locul de muncă în sumă de 5 746 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 3 000 de lei și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor.

În motivarea recursului s-a invocat interpretarea eronată a normelor de drept material, iar concluziile instanțelor de judecată sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea la data de 09 iunie 2020. Prin urmare, recursul declarant la 30 iulie 2020 este în termen.

Conform avizului de recepție, intimata Carapișcenco Raisa a primit copia recursului la 10.09.2020, însă referința nu a depus.

Examinând temeiurile recursului declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 51, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în

care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 51, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 51, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 51, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru